

„Stajero“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili!

Kmečki stan, srečen stan!

Štev. 49.

V Ptuj v nedeljo dne 8. decembra 1907.

VIII. letnik.

Hujskač v spovednici.

Človeku zastane sapa, ko opazuje divjo gonjo tistih brezvestnih farjev, ki so že davno pravico do imena „duhovnik“ izgubili. Eno ali drugo velja: Ali je temelj sveti katoliški in edino izveličavni veri iskati v naukih ljubezni, ki jih čitamo v evangeliju, — ali pa je takozvana vera gotovim ljudem le sredstvo za njih temne namene! In vsaka kretnja, vsak korak, ki ga stori klerikalizem, nam dokazuje zadnjo! Mi smo se učili vere povsem drugače nego klerikalci! Mi razumemo Kristove nauke čisto drugače, nego podivjani klerikalci! Naš res krščanski veri je temelj sveti evangelij! Ali laži-veri klerikalnih bogotajcev je temelj — klerikalni politični program. Klerikalci ne vprašajo, kaj je učil Kristus, — oni se ravnaajo po naukih demagrgičnega dunajskega župana Luegerja! Klerikalci ne vprašajo, kaj je krščansko, — oni vbogajo edino nauk om enega kaplana Korošca, enega ožlindranega šušteršiča ali enega monsignora Podgočca. Njih vera je klerikalni politični program...

Vae victis! Gorje ti, od tvojih lastnih zagovornikov onečastjeni veri! Ali ako je res nad zvezdami večni Bog, ki je vsegamogočen in ki vidi vse, potem bode sodil v prvi vrsti one ljudi, ki ga imajo vedno na jeziku, ki pa so v pravem pomenu besede služabniki hudičevi.

Zakaj se tako razburjamo? Vi vsi, ki imate še malo resnične vere v prsih, ki ne sodite po naukih klerikalizma, ki ljubite po vzoru svojega Boga, kateri je vsled svoje ljubezni izkrvavel na križu, — vi vsi, ki niste nahujskani in podivjani od politične kaplanokratije, — poslušajte to-le povestico:

Dva mlada človeka sta imela te dni namen, da se poročita. Okrepčalo ju je v tem namenu dejstvo, da imata že otroka. Podvrgla sta se vsem šegam katoliške cerkve in pretekli četrtek zutraj sta šla v cerkev, da opravita spoved ter obhajilo. Nevesta poklekne k spovednici ter prične

svojo molitev. In kaj se zgodi? Mladič, ki je sedel v spovednici in ki se imenuje duhovnik, je prišel nevesto z grdimi, surovimi, lažnimi besedami odgovarjati od ženina, jo psovati, zmerjati, ji groziti in pretiti. Namesto da bi iz katoliškega stališča bil vesel, da se poroči mladi stariši, imel je predrznost, pred obličjem večnega Boga imenovati otroka „sramoto“. Ta človek, ki trdi svetohlinsko, da je namestnik Božji, je zahteval od neveste slovesno obljubo, da ne bode več „Stajerca“ čitala...

To se ni zgodilo pred 200 leti! To se ni zgodilo pri misijonarjih v srednji Afriki! To se ni zgodilo duševno neizobraženi, zagorski nevesti! — To se je zgodilo dne 28. novembra 1907 v mestni farni cerkvi v Ptuj! Nevesta je bila sedanja ženanašega urednika, gospa Štefanija Linhart, — spovednik pa je bil mestni kaplan Koprivšek.

Ali je čudno, da človeku kri zavre? Ko bi ta kaplanček, kateremu se pozna na hlačah še prah črne šole, izpregovoril svoje nesramne psovke zunaj cerkve, bi bil zaprt. V cerkvi seveda ima fant vse pravice, tam je „Božji namestnik“, čeprav se mora večni Bog jokati nad takimi namestniki!

Nvesta se fantovih groženj seveda ni vstrašila. Povedala mu je to, kar mu gre, v tako krepih besedah, da mu bodo donele še leta v usseh. Kaj je ta fant dolejš na svetu dobrega storil? Kaj ve, kako se otroka preživi? Kaj ve o materini ljubezni, on, ki se upa zasadi pošteni materi nož v srce in žaliti njenega edinega otroka?! Urednik Linhart in njegova soproga sta šla drugi dan v Hajdino in sta opravila tam pred poštenim duhovnikom svojo spoved. Danes sta poročena in tudi fant Koprivšek je dobil naznanilo o njuni poroki...

In zdaj h koncu! Ako se upa takšni mlečozobni „duhovnik“ v mestu uredniku „Stajerca“ leta 1907 tako infamijo napraviti, — kaj bi si upal šele zunaj na deželi, kjer je kmet izročen najhujšemu izkoriščanju politikujočega farštra? Urednik Linhart in njegova žena se smejata grožnji tega gospodeka, — ali zunaj

na deželi? Knez in škof lavantinski, kaj delajo tvoji služabniki? Kako teptajo vero v blato! Ali jih ne vidiš, vrhovni pastir?

Koprivšek bode pomnil svoj nastop, to mu garantiramo. Za nas vse pa je ta slučaj novi povod, da očistimo Božji hram od umazane politike. Vsakdo ve zdaj, da je boj proti slabim duhovnikom obenem boj za svete bisere naše vere! V tem svetem boju nam pomagaj Bog!

Politični pregled.

Draginja narašča z vsakim dnevom. Le nekaj številč naj omenimo. Koštalo je in košta:

	leta 1902	leta 1907	zvišana cena
1 kila moke 0—1 K	—33	—38	15%
50 kil premoga „	174	199	14%
1 kila govejega mesa „	151	176	17%
1 „ telečjega mesa „	141	173	23%
1 „ svinjskega mesa „	142	176	24%

itd. itd.

Pri temu je pa omeniti, da so živinske cene padle. Draginja vzrok niso kmetje, marveč visoki kapitalistični cederhi!

Adijo — Latscher! Cesar je odslovil dosedanjega deželnoobrambenega ministra pl. Latscherja. Kakor znano, je državna zbornica to zahtevala, ker je smatrala moža odgovornega za nečuvano trpinčenje vojakov. Naslednik mu je pl. Georgi. Upamo, da bode novi minister upošteval, da je vojak človek in ne — živina.

Poljske komedije. Kakor znano je nekdanj v enem kraljevstvu združeno poljsko ljudstvo danes razškopljeno v 3 državah. In poljsko-panslavistični hujskači rujejo zdaj proti vsem 3 državam. Na Nemškem so zlasti katoliški duhovniki vpriporili pravi punt, pravo gonjo proti nemški šoli in pridigovali upor ter nasilje. Ker pa na Nemškem niso tako neumni, da bi pustili farštru vsako hujskanje, napravila je vlada energične korake. In zato se jezijo — v naši Galiciji. V Lembergu in drugih galiških mestih so se vršili hudi izgredi, sežgalo se je slika nemškega cesarja in nadlegovalo nemškega poslanika.

Kadar gorè potujejo...

Povest od sovrastva in ljubezni.
Spisal Karl Bienenstein.
(4. nadaljevanje.)

Ko je Rozika končala, bila sta nekaj časa tiha. Toni je naslonil glavo v roke in zrl v tiho noč. Šele ko mu je Rozika pogladila roko in ga vprašala: »Ali si hud, Toni?«, vzdihnil je in rekel: »Kaj vse ljubezen stori! Zopet nekaj časa je bilo tiho; potem pa je stisnil Toni Roziko živahno v roke, jo vroče poljubil in ji strastno govoril: »Ljubezen je naredila sovrastvo, ljubezen bode zopet vse popravila. Kaj-ne da, Rozika? Mi ne odnehava preje!«

Mesto odgovora čutil je Toni vroči, dolgi poljub na svojih ustnicah in mokro obličje dekleta je počivalo na njegovem.

»Zakaj pa jokaš, Rozika?« — »Od sreče, Toni, kajti zdaj šele vem, kako me ljubiš.« — »O ti srček!«

Skozi gozd je pihljala tiha, gorka sapa. V vejavi smrek so se lesketale krsnice; nebo je bilo milo kakor žamet in zvezde so se žarele v očesih zaljubljenih, ki so zrl v mirni sreči proti nebu.

»Toni, zdaj pa moram iti«, je končno Rozika rekla in vstala. »Hvala ti iz vsega srca, da si prišel. Ti ne veš, kako srečno si me napravil.«

Še enkrat sta se objela, še enkrat so se njune ustnice vroče dotaknile in potem je korakal Toni proti domu. Šel je skozi gozd, da bi Zagorjana ne srečal. In to je bilo dobro, kajti Zagorjana so napravili v gostilni nezaupljivega. Hladnik je kakor po navadi par četrtnik prevel pil; v takem stanju je vedno prepire delal. Pozabil je na obljubo, ki jo je dal Požurniku in zaklical k Zagorjanovi mizi: »Ali si bil danes v cerkvi?« — »Jaz? Ne, zakaj tudi?« — »Škodaj! Tvoja Rozika je zopet krasno pela in Požurnikov Toni zna imenito gosle igrati.« — Zagorjan je le nekaj zamrmral. — »Kdo bi si mislil, da bi eden od Požurnikovih in ena od Zagorjanovih tako dobro skupaj spadala?« — V Hladnikovem glasu je ležalo nekaj neprijetnega, tako da je stopila Zagorjanu takoj kri v glavo. Ali premagal se je in odgovoril mirno: »Ako so note dobre, potem že gre.« — »Oj to ne«, smejal se je Hladnik, »šostar ob potoku ima tudi svoje note, ali njegov klarinet le ne paše k drugim.« — »Kaj hočeš s tem reči?« je zdaj Zagorjan oistro vprašal. — »Kaj hočem reči? Moj Bog, nič. Mislim, da bi ne bil čudež, ako bi Rozika in Toni tudi skupaj spadala.« — Zagorjan je skočil po konci in stopil pred Hladnika: »Ali kaj veš, Hladnik?« — Ta je gledal s pijanimi očmi na njega; resni, grozeči njegov obraz ga je malo stresnil in spomnil se je obljube, ki jo je dal Požurniku. Zato je rekel: »Vem? Jaz nič ne vem.

Menil sem to samo. Moj Bog, nesreča bi to tudi ne bila.« — »Misliš? Jaz pa pravim, da bi to nesreča bila!« — »No, no, kaj bi se tako hitro vznemirilo, je tolaži. Hladnik. — V tem hipu je stopil učitelj s prijaznim pozdravom v sobo. Brez da bi odgovoril, je stopil Zagorjan k njemu. »Dobro, gospod učitelj, da pridete, mi bode takoj nekaj povedali.« — »In to bi bilo?« je učitelj začuden vprašal, ker je opazil jezo Zagorjanovo. — »No, Hladnik govori tako, kako da bi bilo med mojo Roziko in Požurnikovim fantom nekaj ljubezni.« — Učitelj se je vstrašil. »Hladnik! Drugega ne znaš, kakor ljudi hujskati, kaj ne? Jaz se mučim, da imamo pošteno petje v cerkvi, ti pa delaš nemir. Sramuj se!« — »Saj nisem nič rekel; Zagorjan ne razume nobene šale, se je branil Hladnik. — »Tu ni šala na mestu«, je odgovoril učitelj; »ako govorita Toni in Rozika par besed in ako gresta kosček poti skupaj do mesta, kjer vodi steza proti Požurniku, zato pač noben pametni človek ne more govoriti o ljubezni. To vse se godi vendar ob belem dnevu in cela vas vidi to. Menda se govori tudi že o meni, ker sem šel parkrat z Roziko.«

Tako je učitelj Zagorjana pomiril ter ga pripravil, da je ostal še eno urico v krčmi. Ali malo nezaupanja je ostalo pri kmetu; hotel je odslej Roziko opazovati. Učitelj pa je Tonija posvaril in tako ni mogel Zagorjan ničesar najdeti. Niti v sanjah bi se ne mislil, da sta se

Naš edino pravi „Štajerčevi“ kmetški koledar se žedobi. V vsaki hiši naj bode naš koledar.